

2024 Wizyta w Ogrodzie Botanicznym w Bydgoszczy IHAR PIB

Ogród Botaniczny w Bydgoszczy znajduje się w obrębie Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (w skrócie IHAR) i jest ośrodkiem badawczym (PIB) należącym do Krajowego Centrum Zasobów Genowych. Zajmuje się m.in. selekcjonowaniem czystych nasion. To bardzo żmudna praca. Ekspedycje przyrodników zbierają nasiona dziko rosnących roślin z różnych stron Polski. Dokładnie oznaczają przy tym pozycję geograficzną, tak, że w każdej chwili można powrócić do miejsca zbioru i sprawdzić czy roślina jeszcze tam występuje. Tak zebrane nasiona są suszone, następnie przesiewane przez sita i przecierane aby oczyścić je z plew.

W Bydgoszczy przygotowywane są partie nasion w próbkach po 3000 szt., które po opisaniu i skatalogowaniu przesyłane są do Banku Nasion w Radzikowie k. Warszawy. To w Radzikowie znajduje się 13-ty co do w

genów na świecie, będący też drugim – po berlińskim, w Europie, gdzie chronimy na wypadek katastrof nasion należących do rodzimych gatunków flory. Tu są one przechowywane w temperaturze -18 stopni C w całkowicie ciemnych celach chłodzonych dwutlenkiem węgla. Regularnie sprawdzany jest wigor przechowywanego materiału genetycznego i jeśli nasiona przestają być aktywne, cała partia trafia do odnowienia m.in. do Bydgoszczy. Próbkę nasion naszych rodzimych gatunków wysyłamy też z Bydgoszczy do największego na świecie magazynu genetycznego roślin na Spitzbergenie w Norwegii.

Ogród Botaniczny IHAR jest bardzo różnorodny, posiada m.in. bardzo ciekawą kolekcję drzew.

liść tulipanowca amerykańskiego

Z opowieści Pana dyrektora zapamiętaliśmy, że np. tuja olbrzymia, która u nas w Polsce jest tylko krzewem, w Ameryce jest drzewem, z którego Indianie produkowali swoje canoe. Jest to roślina silnie trująca, zawierająca olejek eteryczny zwany tujonem o właściwościach halucynogennych. Ten sam olejek jest w naszych rodzimych odmianach piołunu i wrotczy często rosnących na nieużytkach.

Dowiedzieliśmy się także, że drzewa liściaste żyją dużo krócej niż iglaste, a jednym z bardziej długowiecznych drzew liściastych jest platan, drzewo z charakterystyczną łuszczącą się korą. Platany coraz chętniej sadzimy w miastach, gdyż znakomicie oczyszczają powietrze.

Ogród sensoryczny z ziołami i kwiatami

Obok kolekcji drzew znajduje się ogród sensoryczny z ziołami i kwiatami: szałwią, kocimiętką, anyżem, cząbrem, rokitnikiem, melisą i wielu innymi roślinami, a nawet jedną lokalną odmianą mięty. Po drodze mijamy domki dla pszczoł murarek m.in. rogatej i rudej. Okazuje się, że murarki są bardziej wydajne w zapylaniu niż pszczoły miodne. To bardzo cenne organizmy, bo aż 80% roślin na świecie zapylanych jest przez owady. Murarki zimują w swoich słomkach, ale jeśli co roku dołożymy do ich domku kilka nowych słomek, to będzie ich coraz więcej. Są to owady przywiązane do miejsca, w którym się wylęgły, zbierają pyłki w promieniu 200-300 m od gniazda, a więc w bezpośrednim otoczeniu, podczas gdy pszczoła miodna może pokonać dystans nawet 2km.

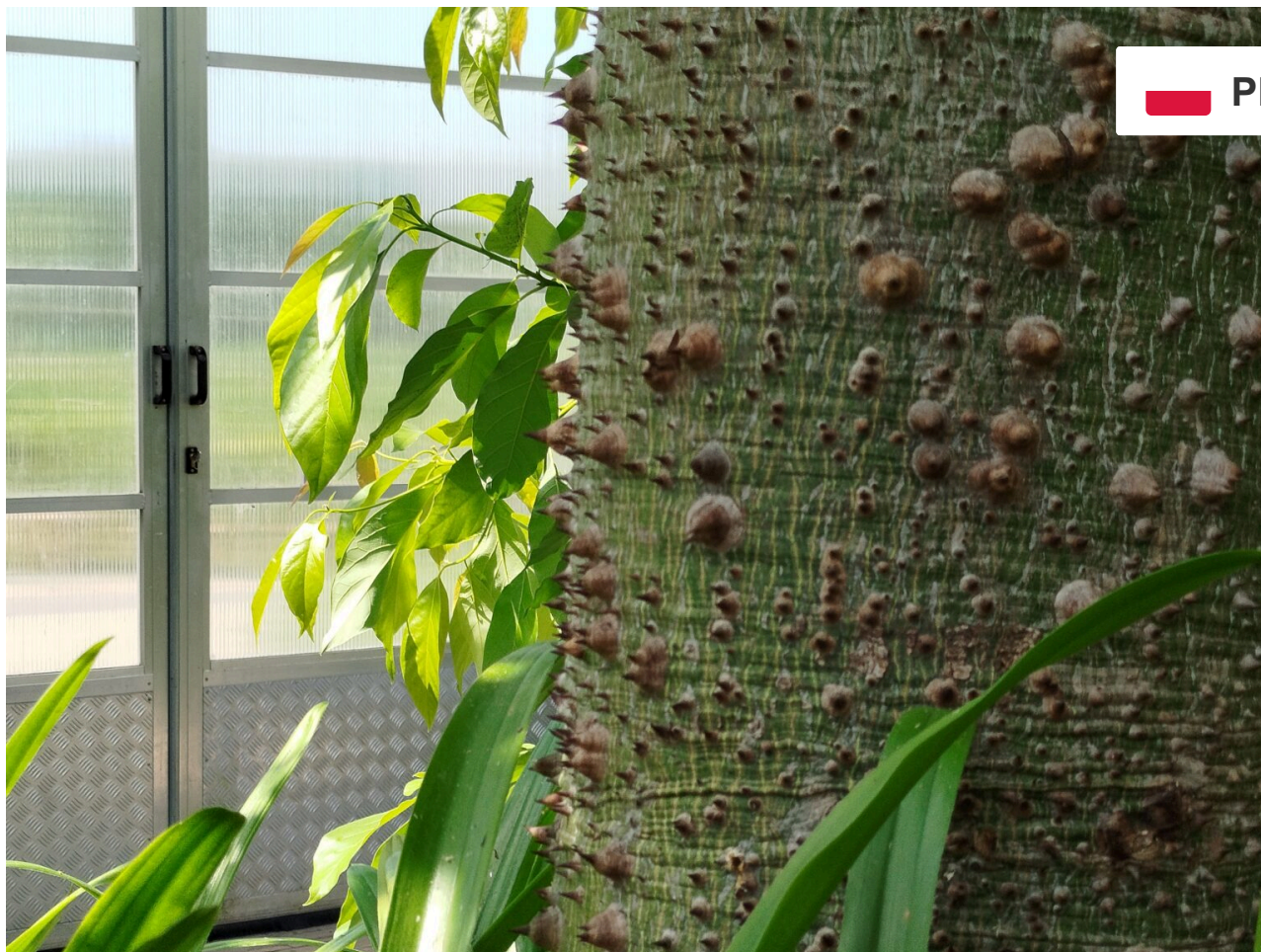
Te liliowce są jadalne. Wiele osób o tym nie wie! Aby zakwitły nie wolno ich nawozić azotem, bo wtedy nie kwitną lecz intensywnie rosną im liście.

Tuż obok 100 odmian liliowców, z których wiele jest jadalnych i bardzo smacznych wchodzimy do szklarni, super nowoczesnych, w których wszystkim steruje komputer. Zanim jednak wejdziemy do nowych szklarni, w starszej części możemy obejrzeć 20 letnią kolekcję kaktusów. Wiele z nich kwitnie w tej chwili. To dlatego, że kaktusy pięknie zakwitają dopiero po okresie zimowego spoczynku w temperaturze 8-10 stopni C z dostępem do światła dziennego. Szklarnie zapewniają im właśnie tę możliwość, ale na terenie ogrodu znajduje się także kaktus, który, aby zakwitnąć musi zimować na zewnątrz. To opuncja brązowokolczasta. Jej piękne różowe kwiaty są widoczne dopiero gdy porządnie przemarznie. Wytrzyma temperatury do -30 stopni C.

Opuncja brązowokolczasta. Kaktus, który musi zmarznąć by zakwitnąć

Uwaga teraz jesteśmy w tropikach! Witają nas ketunia, hibiskus i monstery, które są jadalne. Degustujemy owoce banana mieszańcowego, a tuż obok rośnie bananowiec manilski, niejadalny: roślinę uprawia się w celu pozyskania włókien do produkcji lin i powrozów.

Ciernie na korze drzewa kapokowego

Wizyta w Ogrodzie Botanicznym IHAR to spotkanie z najbardziej znanymi roślinami świata, są tu najważniejsze rośliny jadalne gwarantujące nam przetrwanie, są te cytowane w Biblii ważne dla kultury i takie, które swoją ewolucję rozpoczęły dużo wcześniej zanim pojawił się człowiek. To bardzo cenna lekcja na temat bogactwa przyrody i jej różnorodności.

Na koniec jeszcze jedna cenna uwaga: w naszych domach i na parapetach okien uprawiamy często tropikalne krotony czy fikusy, nie zdając sobie sprawy z tego, że to bardzo trujące rośliny. Jednocześnie zwalczamy inne, nasze własne, cenne dla zdrowia choć często nazywane chwastami, o właściwościach leczniczych takie jak mniszek lekarski, bluszcz kurdybanek czy babka lancetowata.

Ot! Takie czasy!

EDIT TH S TRONA